



UKRAYNA BİLGİ NOTU



NİSAN
2022



GÜNCEL VERİLER



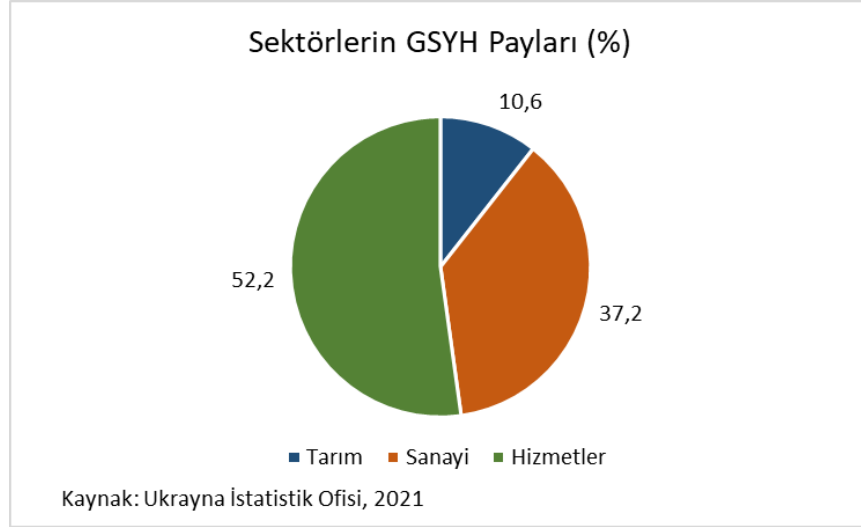
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2019	2020	2021
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	153,9	155,3	198,3
Büyüme	%	3,2	-3,8	3,4
Nüfus	Milyon Kişi	41,7	41,4	41
Kişi Başı Gelir	USD	3.690	3.750	4.827
Enflasyon	%	7,8	2,7	9,3
İşsizlik Oranı	%	8,5	9,1	9,7
Cari Denge / GSYH	%	-2,7	3,3	-1
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-2	-6	-4
İhracat	Milyar USD	50	49	68
İthalat	Milyar USD	61	54	67

Kaynak: IMF KEG Nisan 2022, Trademap, Ukrayna İstatistik Ofisi



1. UKRAYNA EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ



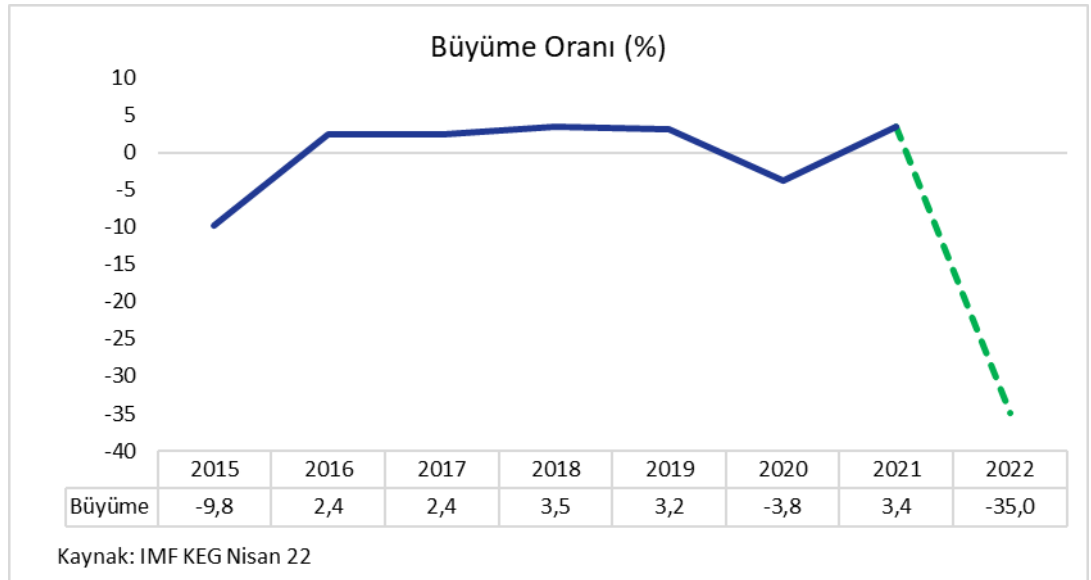
Ukrayna ekonomisi Sovyetler Birliğinden miras kalan ağır sanayiye dayalıdır. Güçlü bir sanayi ülkesi olan Ukrayna, ağır sanayi ve metalürji kuruluşlarının yanı sıra kimya ve petrokimya endüstrisine de sahiptir. Donbas bölgesi, Ukrayna sanayisi ve ihracatı için oldukça önemli bir bölgedir. Bu bölgede aynı zamanda zengin kömür ve demir rezervleri bulunmaktadır. Uzay teknolojisine sahip dünyadaki 5 ülkeden biri olan Ukrayna'da sanayi sektörü GSYH'nin %37,2'sini oluşturmaktadır. Ülke ekonomisi aynı zamanda, verimli topraklar ve uygun iklim koşulları ile Avrupa'nın ekilebilir, dikilebilir topraklarının üçte birine sahiptir. Ukrayna tarım alanında dünyadaki en yüksek üretim potansiyeline sahip ülkelerden biridir. Önemli tahıl üreticisi olan ülkede tarım sektörü millî gelirin %10,6'sını oluşturmakta ve ülkede daha verimli üretim modellerine geçiş için çalışmalar sürmektedir. Hizmetler sektörü ise, son yıllarda hızlı gelişme göstererek özellikle ulaştırma, bankacılık, haberleşme ve yazılım ile ön plana çıkmaktadır. Sektörün ekonomi içerisindeki payı %52,2'dir.

Ukrayna, Rusya ve Avrupa arasındaki stratejik konumu sebebiyle özellikle enerji ticaretinde önem arz eden bir ülkedir. Ancak, 2014 yılında ülkede meydana gelen iç karışıklıklar ve ardından Rusya'nın Kırım müdahalesiyle enerji ithalatı azalmıştır. Buna ek olarak, Ukrayna Grivnası 2014'ün başından Mart 2015'e kadar diğer gelişmekte olan ülke para birimlerinden olumsuz ayrılmış ve değer kaybetmeye başlamıştır. Para biriminin değer kaybı ve savaşın getirdiği arz yönlü şokla enflasyon artarken ülke ekonomisi de bu iki yılda sırasıyla %6,5 ve %9,8 daralmıştır. Ukrayna ekonomisi yavaş bir toparlanma yaşayarak 2016 ve 2017'de %2,4 büyümüştür. 2018 yılında ise iç talebin güçlenmesiyle ülke ekonomisi %3,5 genişlemiştir. İç talepteki bu canlanmada devlet memurları ve emekli maaşlarına yapılan yüksek zammın etkisi bulunmaktadır. 2019 yılında %3,2 büyüyen ekonomi 2020 yılında salgından en çok etkilenen ülkelerden olmuş ve bu yılda %3,8 daralmıştır.



2021 yılında aşı kampanyasının başlaması, küresel ekonomideki toparlanma, güçlü tüketim ve yüksek tahıl hasadı sayesinde ilk çeyrekte daraldıktan sonra ikinci ve üçüncü çeyrekte genişlemeye başlayan ekonomi yıl sonunda %3,4 büyümüştür.

2022 yılında Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesiyle başlayan savaşta Ukrayna ekonomisi ciddi bir şekilde etkilenmeye başlamıştır. Savaş etkisinin ülkeye verdiği zararın kesin olarak ölçülmesi zorlayıcı olsa da IMF, ülke ekonomisinin yıl sonunda %35 daralacağını tahmin etmektedir. Savaş yakın bir zamanda sona erecek olsa bile, can kayıpları, fiziksel sermayenin yok edilmesi, vatandaşların kaçıışı uzun yıllar boyunca ekonomik faaliyeti ciddi şekilde etkileyecektir. Öte yandan, savaşın Ukrayna zaferi ile sonuçlanması durumunda, ülke, AB üyeleri ile daha derin ilişkiler kurabilir ve ülkenin yeniden inşası için yabancı yatırımcı çekebilir.



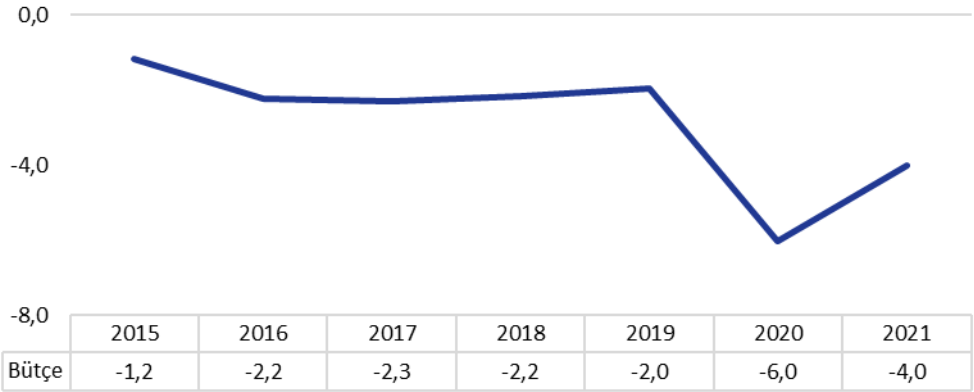
2. BÜTÇE DENGESİ

Ukrayna'da bütçe açığının GSYH'ya oranı 2015 yılında %1,2 seviyelerinden 2017 yılında %2,3 seviyesine yükselmiştir. 2018 yılında ise hükümetin çalışan ve emekli maaşlarına zam yapması bütçe üzerindeki baskıyı sürdürmüş ve bu yılda %2,2 açık vermesine neden olmuştur. Halihazırda sürekli açık veren bütçe, 2020 yılında salgın kaynakları harcamaların eklenmesiyle GSYH cinsinden %6 açık vermiştir. 2021 yılında ise, AB Ukrayna'ya salgının ekonomik etkilerine karşı 600 milyon euro finansal destek sağlamıştır. Bu desteğin, kamu maliyesine ılımlı yansiyarak bütçe açığını %4 civarına geriletmiştir.

2022 yılının Mart ayında Dünya bankası, ülke için toplamda 723 milyon dolarlık kredi ve hibe paketi bağışlayacağını duyurdu. Nisan ayında ise, ABD 1,3 milyar dolarlık yardım paketi yapacağını açıkladı.



Bütçe Dengesi (% GSYH)

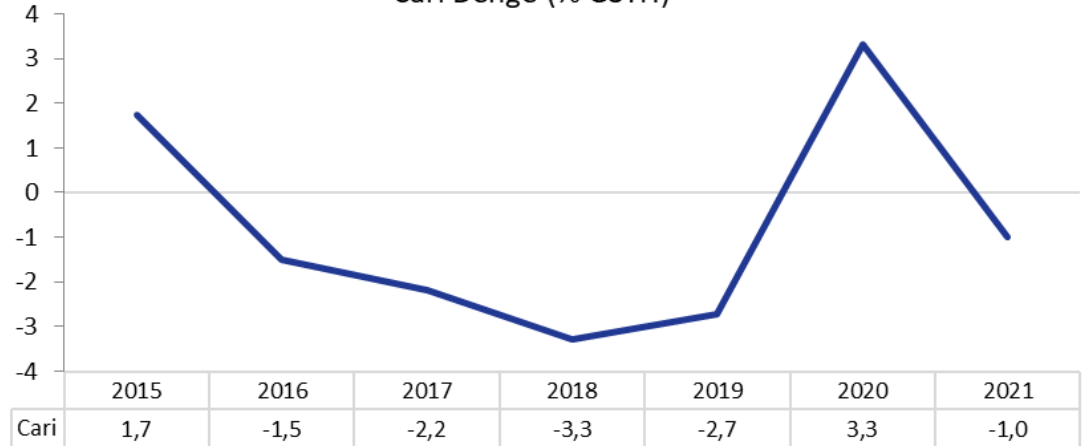


Kaynak: IMF KEG Nisan 22

3. CARİ DENGİ

Ukrayna ekonomisi 2015 yılında IMF'in EFF (Genişletilmiş Fon Kolaylığı) programı ile dalgalı kur rejimine geçmiş ve bunun sonucunda Ukrayna para birimi Grivna'nın değer kayıpları ile cari dengesinde ciddi iyileşmeler yaşanmıştır. 2018 yılında Grivna'nın kısmi değer kazanması ve ithalatın artması sonucunda GSYH cinsinden %3,3 cari açık verilmiştir. 2019 yılında da benzer şekilde, dış ticaret açığının yaklaşık 11 milyar USD'ye çıkması cari açığının %2,7 olarak gerçekleşmesine neden olmuştur. 2020 yılında, ithalatın azalışı cari denge üzerindeki baskıyı azaltmış ve 5 yılın sonunda ülkenin %3,3 cari fazla vermesinin nedenlerinden biri olmuştur. 2021 yılında ise Grivna'nın yeniden değer kazanması ve ithalatın %23 civarında bir yükseliş yaşaması, ülkenin yeniden %1 oranında cari açık vermesine neden olmuştur.

Cari Denge (% GSYH)



Kaynak: IMF KEG Nisan 22



4. SWOT ANALİZİ (FITCH)

Güçlü Yönleri:

- %70'i orta veya yüksek eğitime sahip büyük eğitimli işgücü bulunmakta aynı zamanda ülkede iyi derece İngilizce konuşulmaktadır.
- Orta Doğu ve Avrupa'daki en büyük BT mühendislik işgücüne sahiptir.
- Ukrayna topraklarının yarısından fazlası ekilebilir ve ülkede dünyanın dörtte birinden fazlası yüksek tarımsal verim sağlayan, özellikle tahıllar ve yağlı tohumlar olmak üzere mahsul üretimi için yüksek koşullar sunan "kara toprak"a sahiptir.

Zayıf Yönleri:

- Rusya ile devam eden savaş, zayıf iş ortamı ve yüksek düzeyde yolsuzluk
- Düşük ekonomik çeşitlilik ve kaynak bağımlılığı ülkenin zayıf yönlerindendir.

Fırsatlar:

- Ukrayna savaştan galip gelirse, AB ile daha derin ekonomik entegrasyon oluşturabilir.

Tehditler:

- Rusya ile olan çatışmada toprak kayıpları hatta tam bir egemenlik kaybı oluşabilir.
- Çatışma, Ukrayna'nın Doğu ve Güney'inde kalıcı toprak kaybına neden olabilir. Karadeniz limanlarının kaybı, Ukrayna'nın uluslararası ticaret yapma kabiliyetini sınırlandıracaktır.

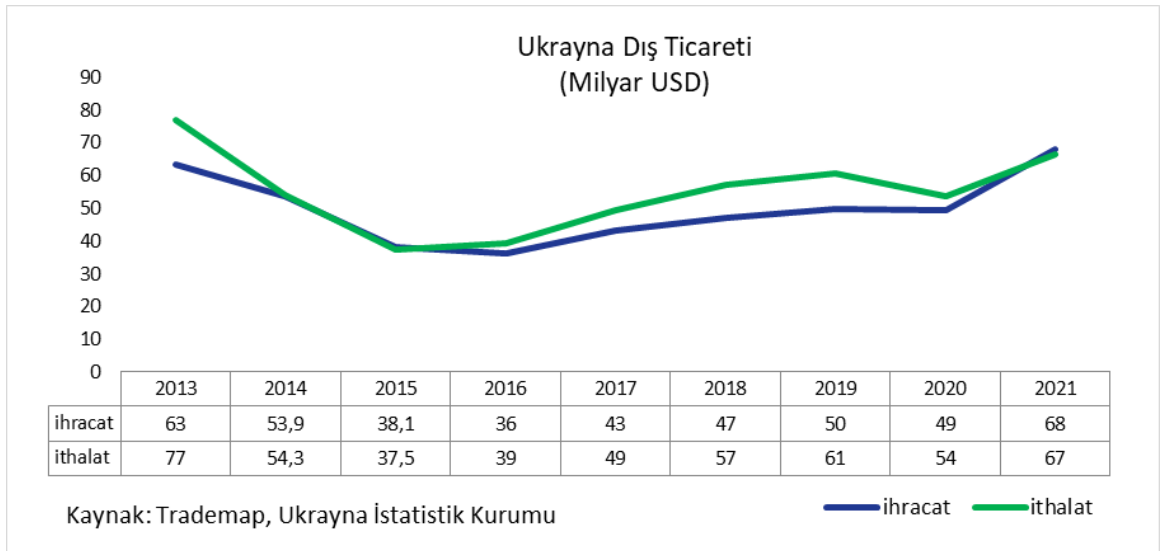


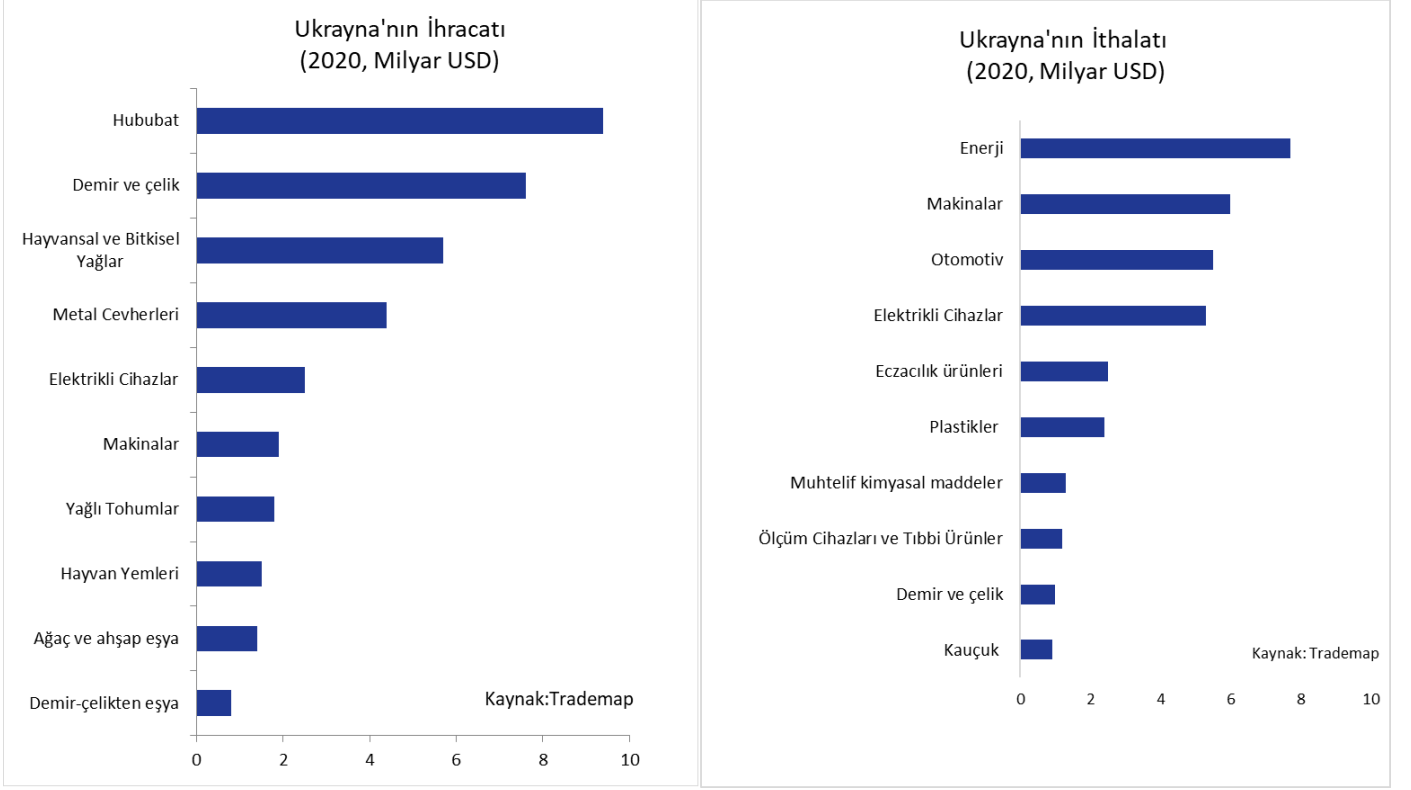
5. DIŞ TİCARETİ

Ukrayna dış ticaretinde genellikle açık vermektedir. 2014 yılından itibaren Ukrayna'nın doğusu ve Kırım'daki ayrılıkçı hareketler nedeniyle dış ticaret gerilemeye başlamıştır. 2014 yılında 54 milyar USD olan ihracat 2015 yılında 38 milyar USD'ye gerilemiştir. 2016'da bir önceki yıla benzer seviyede gerçekleşen dış ticaret 2018 yılında ihracatın 47 milyar USD'ye ithalatın ise 57 milyar USD'ye yükselmesiyle dış ticaret hacmini 104 milyar USD seviyesine çıkartmıştır.

2019 yılında da toparlanamaya devam eden dış ticaret hacmi, 2020 yılında ihracatın 49 milyar USD'ye ithalatın ise 54 milyar USD'ye düşmesiyle gerilemiştir. 4,6 milyar USD dış ticaret açığı verilen bu yılda hacim 103 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. 2021 yılında ihracatın %38 ithalatın ise %23 yükselmesiyle sırasıyla 68 ve 67 milyar USD'ye yükselen ihracat ve ithalat bu yıl içerisinde 1,5 milyar USD dış ticaret fazlası verilmesini sağlamıştır.

2020 verilerine göre, Ukrayna ihracatında hububat, demir-çelik ve hayvansal-bitkisel yağlar öne çıkmaktadır. Bahsedilen sektörler ülke ihracatının %46'sını oluşturmaktadır. İthalatta ise enerji sektörü, makineler ve otomotiv başlıca sektörler olup ülke ithalatının %36'sını oluşturmaktadır.





****Ukrayna ürün bazında verileri 2021 için açıklanmadığından 2020 verileri kullanılmıştır.**



6. TÜRKİYE- UKRAYNA TİCARETİ

Türkiye, Ukrayna ile olan ticaretinde net ithalatçı konumundadır. 2013 yılında 2,3 milyar USD olan ihracat 2019 yılına kadar ortalama 1,4 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. İthalat ise aynı dönemde 4,2 milyar USD'den 2,7 milyar USD'ye kadar gerilemiştir.

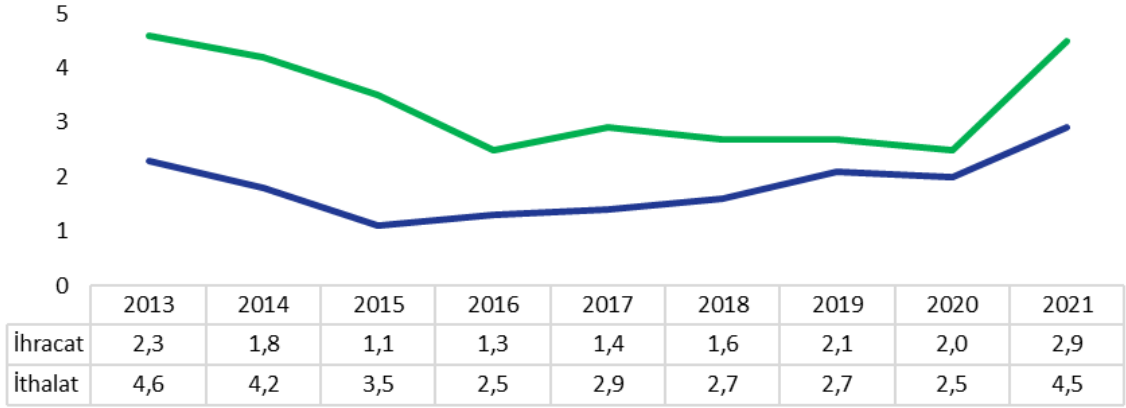
2020 yılında ihracat 2 milyar USD ithalat ise 2,5 milyar USD olarak gerçekleşmiş böylece dış ticaret açığı 500 milyon USD civarında gerçekleşerek son zamanların en düşük seviyesine gerilemiştir. 2021 yılında ise, ihracat bir önceki yıla göre %45 artarak 2,9 milyar USD'ye ithalat ise aynı dönemde %80 artarak 4,5 milyar USD'ye yükselmiştir. Dış ticaret hacminin 7,4 milyar USD olduğu yılda dış ticaret açığı da 1,6 milyar USD'ye ilerlemiştir.

2021 verilerine göre, Türkiye'nin Ukrayna'ya olan ihracatında makinalar, demir-çelik ve enerji sektörü öne çıkmaktadır. Bu sektörler ülkeye olan ihracatın sırasıyla %12, %9 ve %7'sini oluşturmaktadır. İthalatta ise, demir-çelik sektörü %50'yi kapsamaktadır. Bu sektörü, hububat ve metal cevherleri takip etmektedir. Bahsedilen sektörler ülkeye olan ithalatın %26'sını oluşturmaktadır

TÜRKİYE-UKRAYNA İLİŞKİLERİ

- Turizm, Türkiye ile Ukrayna arasında önemli bir iş birliği alanıdır. 2019 yılında Türkiye'yi 1,5 milyon Ukraynalı turist ziyaret etmiştir. 2020 yılında ziyaretçi sayısı salgın kaynaklı 700 bin kişiye gerilese de 2021 yılında 2 milyon üzerine çıkarak pandemi öncesi seviyeleri geçmiştir.
- Türk müteahhitlik firmaları, Ukrayna'dan bugüne kadar 8,7 milyar USD tutarında 229 proje üstlenmişlerdir. 2019 yılında 407,6 milyon USD olan proje tutarı 2020 yılında 10 proje ile 724,4 milyon USD'ye yükselmiştir. 2021 yılında ise 34 proje ile 1,5 milyar USD'ye yükselen proje bedeli zirve noktaya ulaşmıştır. 2022 yılının Ocak-Şubat döneminde ise 28 milyon USD proje tutarı gerçekleştirilmiştir.
- Türkiye'nin Ukrayna'ya olan doğrudan yabancı yatırımlarına bakıldığında 2017 yılına kadar 100 milyon USD altında gerçekleşen yatırımlar 2018 yılında 107 milyon USD'ye yükselmiş; 2020 yılında ise 163 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

Türkiye-Ukrayna Dış Ticareti (Milyar USD)

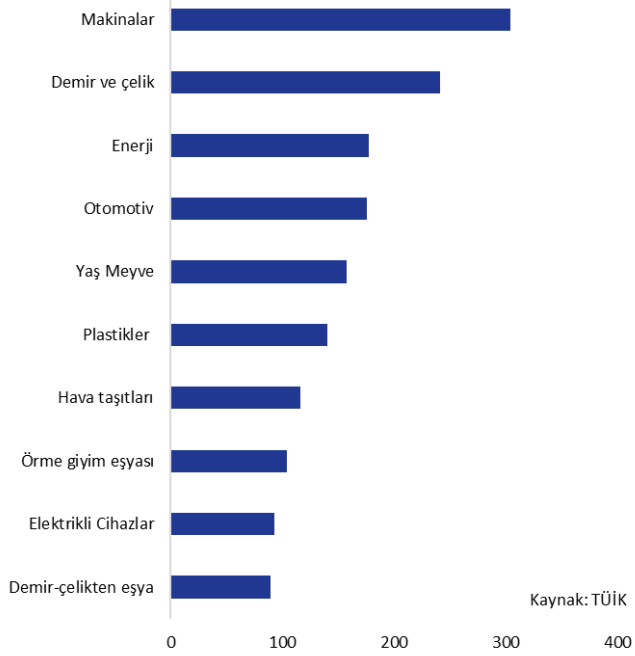


Kaynak: TÜİK

İhracat

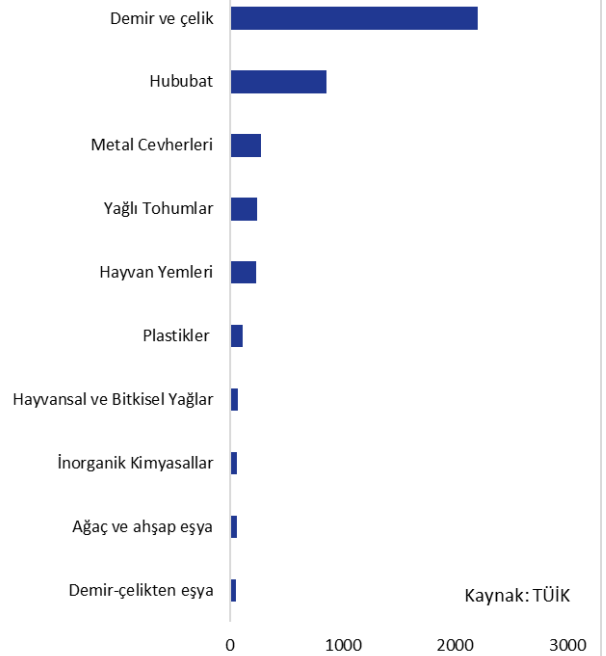
İthalat

Türkiye'nin Ukrayna'ya İhracatı (2021, Milyon USD, ÖTS)



Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Ukrayna'dan İthalatı (2021, Milyon USD, ÖTS)



Kaynak: TÜİK



DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr